

[Finansministeren.]

danske eksport. Imidlertid har stigningen i eksporten ikke kunnet holde trit med importforøgelsen, og der er næppe tvivl om, at den høje indenlandske efterspørgsel har hindret, at vi fuldtud har kunnet drage fordel af de meget gunstige afsætningsmuligheder for industrieksporten. I en række industrier har kapaciteten været fuldt udnyttet, og yderligere eksportfremgang vil være vanskelig, medmindre den høje indenlandske efterspørgsel bremses noget.

Sammenfattende kan man sige, at der er opstået en skævhed i forholdet mellem eksportens og importens udvikling, og en væsentlig årsag hertil er, at anvendelsen af indenlandske og importerede varer både til forbrug og til investering her i landet er for stor, eller sagt på en anden måde, at opsparingen har været for lille i forhold til de betydelige investeringsopgaver, der foreligger, og som det må anses af betydning for udviklingen fremover at man prøver på at imødekomme.

Det afgørende må nu være, om der er udsigt til, at denne dybereliggende tendens til en forringelse af vor valutabalace kan antages at ville fortsætte. Er dette tilfældet, vil det være uforsvarligt at vente længere med at gribe ind.

Det mest sikre udgangspunkt for bedømmelsen af valutaudviklingen fremover er, at der i de kommende 12 måneder skal betales afdrag på den udenlandske gæld med henimod 200 mill. kr., hvoraf 150 mill. kr. allerede forfalder i oktober kvartal. Dette vil medføre en tilsvarende nedgang i nationalbankens valutabeholdning.

Vanskeligere er det at vurdere udviklingen på handelsbalancen, men visse hovedtendenser tegner sig dog allerede:

I sammenligning med de foregående 12 måneder må der ventes en stigning i landbrugseksporten. Det nye i situationen er, at man ud fra de foreliggende høstskøn nu også må regne med en betydelig forøgelse af landbrugets importbehov for korn og foderstoffer, således at landbrugets nettoindtjening af valuta i det kommende år meget vel kan blive forringet i forhold til indeværende år. I hvert fald er der ikke grundlag for at regne med et forbedret valutaresultat således som i tilfælde af en større høst.

Den øvrige del af valutaregnskabet afhænger først og fremmest af to ting: den udenlandske konjunkturudvikling og den indenlandske økonomiske situation. Så længe den udenlandske højkonjunktur vedvarer, skulle der være mulighed for en yderligere forøgelse af industrieksporten. I hvilket omfang det vil være muligt at udnytte de chancer, som den stærke udenlandske efterspørgsel skaber for forøgelse af valuta-indtjeningen, afhænger imidlertid af, hvor stærk den indenlandske efterspørgsel bliver; dette forhold vil også være afgørende for, hvor stor importen vil blive.

Om udviklingen fremover i den indenlandske efterspørgsel ved vi, at bygge- og anlægsvirksomheden vil ligge meget højt i hvert fald et godt stykke ind i næste år, allerede som følge af det igangværende byggeri. Endvidere må man gå ud fra, at også de private investeringer med de nuværende konjunkturudsigter fortsat vil ligge højt, selvom det må antages, at den iværksatte kreditstramning efterhånden vil gøre sig gældende.

Hertil kommer, at der for tiden er en opadgående bevægelse i befolkningens indtægter. Forårets løn- og avancementstigninger har efterhånden forplantet sig videre gennem erhvervslivet, og det må påregnes, at det samlede indtægtsniveau i den kommende tid vil ligge højere end i foråret. På baggrund af den udenlandske højkonjunktur, de stigende indtægter hos store befolkningsgrupper og en høj byggeaktivitet må man antage, at vi står overfor en stigende indenlandsk efterspørgsel i den kommende tid, medmindre der sker en stramning af den økonomiske politik.

Da der efter alt at dømme i øjeblikket er fuld udnyttelse af produktionskapaciteten, ligesom der kun på få områder af arbejdsmarkedet er yderligere reserver at trække på, må det anses for overvejende sandsynligt, at selv en mindre efterspørgselsstigning vil føre både til øget import og til forbrug af varer, som ellers ville kunne have været eksporteret. Samtidig er der fare for, at det danske omkostningsniveau forhøjes, hvilket i næste omgang vil forringe erhvervenes konkurrencestilling overfor udlandet.

Såfremt der ikke træffes foranstaltninger til at dæmpe den indenlandske efterspørgsel,